

аналізованого показника рівня прибутковості виробничого устаткування [1; 2].

Слід замітити, що від'ємний результат впливу окремих чинників можна розцінювати як невикористаний резерв подальшого підвищення ефективності використання виробничого устаткування на підприємстві.

Перевага наведеної методики чинникового аналізу рівня прибутковості виробничого устаткування полягає в тому, що застосування її на практиці дає можливість врахувати взаємозв'язок окремих елементів зазначеної детермінованої моделі, зокрема обсягу виробництва продукції, часу роботи машин і устаткування, а також прибутку. Це позитивно відбивається при прийнятті і обґрунтуванні управлінських рішень щодо планування й прогнозування на майбутній період результативних показників діяльності підприємства.

Література

1. Доля В. Т. Экономический анализ: теория и практические методики: учеб. пособие / В. Т. Доля. – Київ : Кондор, 2003. – 208 с.
2. Костюк В. О. Техніко-економічний аналіз діяльності підприємств міського господарства: навч. посібник / В.О.Костюк; Харків. нац. акад. міськ. госп-ва. – Харків : ХНАМГ, 2010. – 245 с.
3. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посібник / Г. В. Савицька. – Київ : Знання, 2004. – 654 с.

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ТРУДОВОГО І ТЕХНІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА НА ЙОГО КІНЦЕВИЙ ФІНАНСОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ

В. О. КОСТЮК, канд. екон. наук, доц.,
доц. кафедри економіки підприємств, бізнес-адміністрування та
регіонального розвитку

В. І. ПОДОЛЬСЬКА, студ.

Д. В. ЩЕРБАНЬ, студ.

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків*

Найважливішим узагальнюючим показником, що характеризує кінцевий фінансовий результат діяльності підприємства є прибуток. Від величини прибутку залежить формування оборотних активів, виконання зобов'язань перед бюджетом, платоспроможність підприємства. Саме прибуток в умовах ринкових відносин складає основу економічного розвитку підприємства, забезпечуючи його життєдіяльність. На зміну цього показника впливають різноманітні трудові і техніко-експлуатаційні чинники, зокрема фактори, які характеризують трудовий й технічний потенціал підприємства.

Враховуючи це, актуальне значення має факторний аналіз прибутку тобто дослідження абсолютного і відносного впливу зазначених чинників на його зміну. При цьому природньо виникає необхідність розкласти досліджуваний показник прибутку на окремі складові частини, щоб виділити найбільш значущі чинники, які впливають на його зміну. Для вирішення цієї задачі пропонується використати економіко-статистичний метод ланцюгових підстановок, який застосовується для визначення роздільного впливу кожного із чинників на зміну аналізованого показника. Суть цього методу полягає у послідовній заміні у функціональній мультиплікативній моделі, яка описує базисний рівень досліджуваного показника прибутку, базисних параметрів на звітні, в розрахунку умовних результативних показників та їх порівняння для визначення впливу окремих чинників. При цьому в першу чергу підлягають заміні кількісні чинники, далі – якісні [1, 2]. Для забезпечення цього положення необхідно кожний чинник подати через його розмірність (дріб), де є чисельник і знаменник. Факторна модель аналізованого показника буде правильно побудована у тому разі, коли чисельник розрахункової формули попереднього чинника одночасно є знаменником розрахункової формули наступного. У такій моделі добуток кожних послідовно взятих чинників, починаючи від першого до будь-якого наступного, має чіткий економічний смисл, а добуток усіх чинників є величиною аналізованого показника [1, 2].

З огляду на це, пропонується при аналізі прибутку підприємства використовувати таку мультиплікативну модель цього показника, що являє собою добуток наступних чинників: середньооблікової чисельності працівників (трудового персоналу підприємства), капіталоозброєності праці одного працівника одного працівника (технічного потенціалу), питомої ваги активної частини основних засобів (машин та обладнання), капіталовіддачі активної частини основних засобів, рівня рентабельності продажу. Ця формула повністю відповідає зазначеним вище вимогам, а саме: чисельник попереднього чинника одночасно є знаменником наступного. Це означає, що добуток кожних послідовно взятих чинників, починаючи від першого до будь-якого наступного, має чіткий економічний зміст. Так добуток перших двох чинників являє собою середню вартість основних засобів, добуток перших трьох чинників – середню вартість активної частини основних засобів, добуток перших чотирьох чинників – обсяг виробництва продукції, і на кінець, добуток усіх чинників – є прибуток підприємства.

Застосовуючи до наведеної вище факторної моделі прибутку метод ланцюгових підстановок, здійснюють розрахунок роздільного впливу зазначених чинників на загальну зміну аналізованого показника.

Наведена математична модель прибутку для його факторного аналізу дає можливість значно підвищити рівень економіко-аналітичної роботи на підприємстві, дослідити вплив його трудового і технічного потенціалу на загальну зміну досліджуваного показника прибутку, обґрунтувати тактику і стратегію розвитку аналізованого підприємства на майбутній період.

Література

1. Доля В. Т. Экономический анализ: теория и практические методики: учебное пособие / В. Т. Доля – Київ: Кондор, 2003, - 208 с.
2. Костюк В. О. Техніко-економічний аналіз діяльності підприємств міського господарства : навч. посібник / В. О. Костюк; Харків. нац. акад. міськ. Гос-ва. – Харків: ХНАМГ, 2010. – 245 с.
3. Косова Т. Д. Організація і методика економічного аналізу: навч. Посібник / Т. Д. Косова, П. М. Сухарев, Л. О. Ващенко та ін. – Київ : центр учбової літератури, 2012. – 528 с.

ПРОБЛЕМИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ РЕГІОНІВ

В. Ю. ЛИСАК, канд. екон. наук, доц.,
доц. кафедри економіки підприємства
*Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка,
м. Кам'янець-Подільський*

В сучасних умовах глобалізації економіки та руху капіталу на початку ХХІ століття постає проблема ефективного формування та розвитку одного з найцінніших ресурсів планети її людського капіталу оскільки саме людина з її здібностями є рушійною силою розвитку економіки.

Як показали результати дослідження в регіонах склалась несприятлива соціально-економічна ситуація, яка не сприяє поліпшенню розвитку людського капіталу.

За часів існування на території нашої країни командно-адміністративної економіки та центрального розподілу усіх видів ресурсів в тому числі і грошових інвестиції як такі не розглядались. Ситуація поліпшилась лише після розвалу Радянського Союзу та переходу України до ринкової економіки.

Методологічні засади щодо формування поняття інвестиції та їх ролі в регіональному розвитку закладені в наукових працях зарубіжних і вітчизняних вчених: серед яких найвагоміший внесок зробили О. І. Амоша, С. С. Аптекарь, І. Т. Балабанов, М. Г. Білопольський, І. П. Булеев, В. М. Геєць, Л. Дж. Гітман, В. М. Гриньова, Я. І. Єлейко, М. А. Йохна, В. М. Колосок, Л. М. Кузьменко, І. П. Мойсеєнко, В. П. Савчук, М. Г. Чумаченко та ін. Однак, незважаючи на значну кількість наукових робіт та поглядів науковців, які присвячені особливостям інвестицій в людський капітал на регіональному рівні є недостатніми, тому є необхідність подальшого більш глибокого його вивчення.

Інвестиції як економічна категорія розглядається не лише науковцями та економістами-практиками але й на рівні державних органів влади так в Україні теоретичне обґрунтування категорії інвестицій знайшло своє відображення в Законі України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 р. в